

Kronika PPP

K životnému jubileu profesora Jozefa Hašta

Profesor MUDr. Jozef Hašto, PhD., je významný slovenský psychiater, vedec a pedagóg. Narodil sa 8.5.1949 v Banskej Štiavnici v rodine obchodníka Jozefa Hašta (narodeného v USA), ktorý po 2. svetovej vojne spravoval továreň a predajne na obuv. Keď mal Jozef 9 rokov, jeho otca uväznil komu-

nistický režim. Súčasťou trestu bolo aj prepadnutie majetku v prospech štátu. Otca prepustili z väzenia a rehabilitovali až keď mal Jozef 16 rokov. Tento zážitok podnietil záujem mladíka o ľudskú psychiku a vyústil do rozhodnutia študovať psychiatriu.

Profesor Jozef Hašto patrí medzi kľúčové postavy slovenskej psychiatrie. Je autorom mnohých odborných publikácií, ale aj publikácií pre laickú verejnosť. Jeho práce boli preložené do cudzích jazykov. Medicínu vyštudoval na Fakulte všeobecného lekárstva Univerzity Karlovej v Prahe (1967 – 1973). Po promócií nastúpil do Krajskej psychiatickej liečebne v Pezinku (1973-1982). Tu, v kolíske slovenskej psychiatrie, v ňom kolegovia našli nielen oddaného priateľa, ale aj múdreho a sčítaného lekára, ktorý rád odovzdával svoje vedomosti ostatným. Už počas pezinského pôsobenia sa prejavoval ako výnimočná osobnosť s vysokými vedomostnými a etickými nárokmi na seba. Hltal celú oblasť psychiatrie a vždy rád vykročil k disciplinám, ktoré so psychiatriou hraničili, ako etológia, filozofia a umenie. Osobitne ho zaujímalá problematika depresí. Pacientom, ktorí ňou trpeli, aplikoval spánkovú depriváciu, metódu dovtedy nepoužívanú a jej efekt pedantne dokumentoval. V roku 1982 zmenil pôsobisko a nastúpil do Trenčína (ako jeden z mála nestraníkov) na primárské miesto na Psychiatrické oddelenie NsP Trenčín, z ktorého sa neskôr stala Psychiatrická klinika FN Trenčín. Z osobných referencií vieme, akú zvedavosť a očkávania v nemocnici i za jej múrmi a samozrejme najviac u kolegov psychiatrov vzbudil príchod mladého lekára do Trenčína. Primár Hašto si dokázal vo veľmi krátkom čase vybudovať autoritu a v trenčianskom regióne uvádzal do praktického života to, čo ako hlavný autor postuloval v Reforme psychiatickej starostlivosti v SR. Osobne sa zaslúžil o budovanie regiónu štandardnej starostlivosti a Denný psychiatrický stacionár na Palackého ulici v centre mesta sa stal za krátky čas legendou v slovenskej psychiatickej obci. Stacionár slúžil predovšetkým pacientom, ale využíval sa aj na edukáciu verejnosti a psychoterapeutické výcviky. Viacerí máme v živéj spomienke, s akým entuziazmom a vkusom osobne zariaďoval a vyzdobil priestory DPS. Brázda, ktorú v tomto kraji

Jozef Hašto vyhlbil, bola naozaj impozantná. Ako primár bol náročný ku kolegom, veľa vyžadoval, ale aj veľa dával. Jeho trenčianske roky ukončil zúžený priestor, ktorý mu nastavili politickí nominanti vedenia nemocnice a aby mohol znovu slobodne dýchať, musel svoje dieťa, trenčiansku psychiatriu, opustiť.

V odbore psychiatria získal atestáciu I. stupňa v r. 1977 a II. stupňa v r. 1980. V roku 1990 pôsobil na ministerstve zdravotníctva ako poradca pre psychiatriu. Roku 1999 získal Európsky psychoterapeutický certifikát. Od r. 2005 pôsobí aj ako vysokoškolský pedagóg na Fakulte zdravotníctva a sociálnej práce v Trnave, kde sa stal aj hosťujúcim docentom. Habilitoval sa na Vysokej škole sv. Alžbety v Bratislave (2011). V posledných rokoch prednáša na Univerzite v Olomouci a svoje skúsenosti zo psychoterapie odovzdáva mladým lekárom v rámci špecializačného štúdia na SZU.

Je propagátorom komunitnej psychiatickej starostlivosti. Okrem odbornej práce venuje veľa úsilia publikovaniu a osвете – hlavne búranie predsudkov o psychiatrii, ktoré mnohým ľuďom bráni včas vyhľadať odbornú pomoc a získať lepšiu kvalitu života. Z jeho diel uvádzame aspoň niektoré: Terapia depresí (Trenčín: Vydavateľstvo F, 1995), Reintegrácia psychosociálne postihnutých do spoločnosti (spoluautor), (Trenčín: Vydavateľstvo F, 1998), Reforma psychiatickej starostlivosti (spoluautor), (Trenčín: Vydavateľstvo F, 1999), Autogénny tréning (Trenčín: Vydavateľstvo F, 2006; Triton, 2004), Vzťahová väzba (Trenčín: Vydavateľstvo F, 2005) a Posttraumatická stresová porucha. EMDR a autogénny tréning pri pretrvávajúcom ohrození, prípadová štúdia. Významné sú aj jeho preklady odbornej literatúry. Vo vydavateľstve F v Trenčíne mu vyšlo 13 monografií preložených z nemčiny. Možno spomenúť aj veľa vyžiadanych prednášok a prednášok na medzinárodnej úrovni, vyžiadané prednášky na domácich odborných podujatiach a tiež citovanosť jeho prác v domácej a zahraničnej literatúre. Okrem toho napísal aj niekoľko učebníc, skriptá, pripravil tri učebné programy pre vysokoškolských študentov.

Získal celý rad významných ocenení, napríklad ocenenie Osobnosť roka Mesta Trenčín za rok 2000 v oblasti zdravotníctva, roku 2009 cenu Biela vrana, ktoré udeľuje Aliancia Fair-play a VIA IURIS. Čestné členstvo v Českej psychiatickej spoločnosti JEP 2009 za prínos pre českú psychiatriu. Profesor Jozef Hašto získal aj Cenu Ligy za duševné zdravie SR za dlhodobý prínos pre duševné zdravie, za vytrvalú snahu o komplexnosť liečby psychických porúch, za jeho priekopníctvo v oblasti psychoterapie a zavádzania denných psychiatrických stacionárov na Slovensku, za jeho iniciatívu v oblasti vzdelávania a významné edičné prínosy. Za systematickú prezentáciu tém duševného zdravia medzi odbornou aj laickou verejnosťou, za neúnavnú propagáciu myšlienok LDZ

SR nielen v rámci trenčianskeho regiónu, ale aj v rámci celého Slovenska s výrazným osobným nasadením.

Dňa 9. novembra 2016 ho prezident SR vymenoval za profesora v odbore sociálna práca.

Manželka MUDr. Mária Haštová je psychiatrická a psychoterapeutka v súkromnej praxi, rovnako ako dcéra MUDr. Natália Kaščáková. Mladšia dcéra MUDr. Nina Bližnáková pracuje ako sekundárna lekárka na Detskej klinike SZU v Bratislave.

Náš jubilant, dlhoročný člen redakčnej rady nášho časopisu, sa narodil v znamení býka. Bez toho, že by sme preceňovali charakteristiku znamenia, v ktorom sa človek narodí, nemôžeme si nevšimnúť niektoré typické črty, ako je vytrvalosť, pedantnosť, zaujatie pre vec, systematickosť. Jeho húževnatosť je doslova priam býčia. Profesor Hašto je totiž jeden z mála, ktorý ide za svojou pravdou aj proti sile moci.

Ukázal to na medicínskej obhajobe prípadu Hedvigy Malinovej a podstatnou mierou sa zasadil o to, aby si štátna moc z nej neurobila politickú obeť.

Milý Jozef, v mene redakčnej rady ti želáme, aby t'a do ďalších plodných rokov sprevádzalo to, čo doposiaľ - sviežosť, zvedavosť, originálne nápady, húževnatosť aj priateľskosť. Aby sme nezabudli na to najdôležitejšie: tvoja rola milujúceho manžela, otca, deda. Užívaj si ju nekonečne dlho.

Ad multos annos!

Za redakčnú radu Pavol Černák, Marián Bernadič